

היבטים חברתיים של בריאות וחולי

סמינר מחקר

סמ' א', שנת הלימודים תשע"ד, 2013-2014

פרופ' דפנה כרמלי

daphna@research.haifa.ac.il

משתתפי הסמינר ייבחרו סוגיות הקשורות להיבטים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים של בריאות וחולי וייבחנו אותן באופן ביקורתי. במרכז הסמינר יעמדו נושאים כמו זהות מעמדית ובריאות, משלח יד ובריאות, זיקות בין סגנון חיים לבריאות, מבנה מערכת הבריאות בישראל והשלכותיו על בריאותם של מגזרים ספציפיים, טכנולוגיות רפואיות ובריאות, תקשורת ההמונים ובריאות האוכלוסייה, היבטים פוליטיים של בריאות הציבור. התופעות שתיבחרנה יידונו במסגרת ההקשר החברתי-כלכלי-תרבותי הרחב בו הן מתרחשות ומתוך התייחסות למאפיינים ייחודיים של המציאות הישראלית.

במישור המתודולוגי, קיימת בסמינר זה העדפה לשימוש בשיטות מחקר איכותניות. מבחינה לוגיסטית, מהווה קורס זה את חלקו הראשון של סמינר מחקר שהמשכו וסיומו בסמסטר א' בשנת הלימודים הבאה.

מטרות הסמינר:

- התנסות במחקר אמפירי
- פיתוח מיומנויות מחקר
- העמקת הידע בנושא ספציפי בתחום מגדר ובריאות
- פיתוח תובנה ביחס לגורמים היוצרים זיקות מסוגים שונים בין מגדר לבין בריאות וביחס להשלכותיהם
- פיתוח חשיבה ביקורתית ויכולת ליישמה בהקשרים שונים

מתכונת ויעדים מתודולוגיים:

מבחינה מתודולוגית מטרת הסמינר היא התנסות בשלבי הראשונים של מחקר אמפירי הללו כוללים:

- בחירת נושא וגיבושו כשאלת מחקר
- סקירת ספרות מקצועית
- תכנון מערך מחקר
- כתיבת הצעת מחקר

מבנה ודרישות הסמינר

1. **השתתפות חובה** במפגשי המליאה ובמפגשי הייעוץ עם המנחה לפי תיאום מראש. (תנאי מעבר ללא ניקוד).
  2. **הגשת הצעת מחקר** - ההצעה תכלול סקירת ספרות ממצה של הנושא הנחקר, המתבססת על ספרות תיאורטית ומחקרית רלוונטית ועדכנית. בסיום הסקירה ועל בסיסה, יועלו שאלות המחקר. יש לצרף רשימת מקורות כנדרש לפי כללי ציטוט מקובלים (למשל APA). סקירת הספרות תתבסס על מקורות בני-שיפוט (בהיקף של 10 מאמרים לפחות, מ-15 השנים האחרונות, לפחות שלושה מהם באנגלית).
מתכונת מוצעת להצעת המחקר:
    - הצגת שאלת המחקר והרציונאל למחקר
    - הצגת שדה המחקר והאוכלוסייה הנחקרת
    - מוקדי המחקר
    - סקירת ספרות ראשונית
    - שיטת המחקר והבסיס לבחירתה
    - ממצאים ראשוניים, אם קיימים
- כתיבת ההצעה (וכן המשכה בשנה הבאה) תתבצע בזוגות. במקרה בו נדרש הרכב קבוצה אחר יש לקבל את אישור המנחה.
ההצעה תוגש בעותק נייר עד 30.8.11 לתאי במזכירות החוג.

- בתחילת העבודה יוצג דף שער ועליו הפרטים הבאים : נושא העבודה, שמות המגישים ותעודות זהות, שם המרצה ותאריך ההגשה. אחריו יופיע תוכן עניינים.
- יש לערוך את העבודה ברווח כפול (גופן גודל 12, שוליים של 2.5 ס"מ מארבעת צדדי הטקסט הכתוב). היקף העבודה – עד 6 עמודים (לא כולל רשימה ביבליוגרפית או נספחים). **חשוב: אנא זכרו לציין מספרי עמודים!**
- אזכורים ביבליוגרפים וציטוטים בתוך הטקסט, כמו-גם רשימת המקורות, יירשמו באופן שיטתי ומסודר (מצורף קובץ הנחיות בעברית).
- חשוב! אם בכוונתכם להשתמש גם בחומר לא אקדמי (למשל: עיתונים יומיים, חומר פרסומי, ציטוטים מפורום באינטרנט), יש לערוך שתי רשימות נפרדות: (1) הרשימה העיקרית, אשר תכלול חומר אקדמי (ספרים מקצועיים וכתבי-עת עם שיפוט); (2) מקורות שאינם אקדמיים, אך רלבנטיים לנושא הנחקר.
- נספחים: ניתן לצרף לעבודה נספחים מעשירים כמו: כלי המחקר, מכתבי פניה לשירותים רפואיים או חברתיים, מכתבי פניה למשתתפים במחקר, תמלילי ראיונות, צילומים, וכן טקסטים שונים כגון: חומר ארכיוני או פרסומי - שנותחו בגוף העבודה. לחומרים מסוג זה ערך רב בהמחשת הטענות. מומלץ להוסיף!

קריטריונים להערכת העבודה:

- מידת המיצוי התיאורטי ועדכנות החומר
- התאמת כלי המחקר ועיבוד הנתונים לנושא ולשאלת המחקר
- רמת הדיוק והעידון של שימוש במושגים תיאורטיים
- התייחסות וקישור לסוגיות מרכזיות בתחומים התיאורטיים הכלליים של התופעות הנדונות
- מקוריות ויצירתיות אנליטית
- כתיבה לפי כללים ועקרונות מדעיים

תכנית הסמינר

שבוע 1 :	הכרות והצגת הנושא ומתכונת הסמינר
שבוע 2-3 :	פירוט הדרישות ודיון בתכנון וביצוע של מחקר אמפירי
שבוע 4-5 :	הגדרת נושאים ושדות מחקר לכל צוות מחקר
שבוע 6-9 :	ייעוץ פרטני על פי המועדים שנקבעו בתקופה זו תחלנה הסטודנטיות באיסוף חומר ביבליוגרפי ואמפירי. כמו כן, יכינו את הצעת המחקר.
שבוע 10 :	שיעור מליאה : הנחיות לכתיבת סקירת ספרות
שבוע 11-12 :	המשך הייעוץ הפרטני והגשת הצעת המחקר

עבודה פוריה ומהנה

!!

מאמרים נבחרים (לדוגמא) מתוך כתב העת Social Science & Medicine:

[Does increased gender equity lead to a convergence of health outcomes for men and women? A study of Swedish municipalities](#)

Volume 64, Issue 9, May 2007

M. Backhans, M. Lundberg and A Månsdotter

[How might we understand men's health better? Integrating explanations from critical studies on men and inequalities in health](#)

Volume 65, Issue 3, August 2007

Maria Lohan

[The promises and limitations of female-initiated methods of HIV/STI protection](#)

Volume 63, Issue 8, October 2006

J. Mantell et al.

[Men's accounts of depression: reconstructing or resisting hegemonic masculinity?](#)

Volume 62, Issue 9, May 2006

C. Emslie et al.

[The male heart and the female mind: a study in the gendering of antidepressants and cardiovascular drugs in advertisements in Irish medical publication](#)

Volume 62, Issue 8, April 2006

Phillip Curry and Marita O'Brien

[Gender inequalities in US adult health: the interplay of race and ethnicity](#)

Volume 62, Issue 5, March 2006 and [erratum](#) in Volume 62, Issue 12, June 2006

J. Gahazal Read and B. Gorman

[Patient characteristics and inequalities in doctors' diagnostic and management strategies relation to CHD: a video-simulation experiment](#)

Volume 62, Issue 1, January 2006

S. Arber et al.

[Cross-national variation of gender differences in adolescent subjective health in Europe and North America](#)

Volume 62, Issue 4, February 2006

T. Torsheim et al.

[Gendering the migraine market: do representations matter?](#)

Volume 63, Issue 8, October 2006

J. Kempner, M. Lohan

["If they rape me, I can't blame them": reflections on gender in the social context of child rape in South Africa and Namibia](#)

Volume 61, Issue 8, October 2005

R. Jewkes, L. Penn-Kekana and H. Rose-Junius

[A "fair innings" between the sexes: are men being treated equitably?](#)

Volume 60, Issue 2, January 2005

A. Tsuchiya and A. Williams

[Gender and age inequity in the provision of coronary revascularisation in England in the 1990s: is it getting better?](#)

Volume 59, Issue 12, December 2004

M. Shaw et al.

[War, gender and culture: Mozambican women refugees](#)

Volume 56, Issue 4, February 2003

T. Sideris

[Gendered embodiment and survival for young people with cystic fibrosis](#)

Volume 53, Issue 9, November 2001

E. Willis, R. Miller and J. Wyn

[Gender equity in health: debates and dilemmas](#)

Volume 51, Issue 6, September 2000

L. Doyal

[Constructions of masculinity and their influence on men's well-being: a theory of gender and health](#)

Volume 50, Issue 10, May 2000

W. Courtenay

[Doing health, doing gender: teenagers, diabetes and asthma](#)

Volume 50, Issue 3, February 2000

C. Williams

[Gender matters: an integrated model for understanding men's and women's health](#)

Volume 48, Issue 6, March 1999

C. Bird and P. Rieker

[Gender differences in health are things as simple as they seem?](#)

Volume 42, Issue 4, February 1996

S. Macintyre, K. Hunt and H. Sweeting

[Reversals of fortune? Sex differences in health in childhood and adolescence](#)

Volume 40, Issue 1, January 1995

H. Sweeting

[Healthy bodies, social bodies: men's and women's concepts and practices of health in everyday life,](#)

Volume 36, Issue 1, January 1993

R. Saltonstall